

Budapestre vonatkozó ujságcikkek				Osztályozás	
Szerző:				Tárgy	
Cím: <u>Csontváry Kontheg</u> <u>Tivadar (1853. júl. 5 - 1919. jún. 20.)</u>				Hely <u>Csontváry Kontheg Tivadar</u>	
Forrás: <u>Harai Tivadar emlékei</u>				Idő <u>1969.</u>	
(Hely)		(Idő)	(Köt. v. füz.)	Személy	
		<u>1969. 11. n.</u>		Helyszám	

CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR

(1853. július 5-1919. június 20.)

Ötven éve, amikor meghalt, a képzőművészet magyarországi szakértői úgy bucsuztatták, mint különcködésével kitűnt dilettáns festőt. Egyedül pályatársa, Lehel Ferenc méltatta, a posztimpreszionizmus magyar előfutáraként. De ő sem tudta megtörni a Csontváryval szembeni meg nem értést. A magyar képzőművészeti szakkritika csak több mint három évtizeddel később ismerte fel benne a modern magyar piktúra egyik legnagyobb, legeredetibb művészt, aki 1958-ban a brüsszeli nemzetközi kiállításán elnyerte a Grand Prix-t.

Már diákkorában szívesen festegetett. Pályája azonban kacsringosan alakult: előbb kereskedősegéd volt, majd gyógyszerész-diplomát szerzett, s egy vidéki patikában vállalt munkát. A müncheni festőiskolába csak negyvenegy éves korában iratkozott be, majd átment Karlsruheba, aztán Dalmáciában és Olaszországban tanult. 1903-ban már idehaza festette drámai erejű képét, a "Vihar a Nagy Hortobágyon"-t, amelyen már teljes erővel és szuggesztivitással érvényesült sajátos expresszionista, szimbolista formanyelve. Még ebben az évben nyugat-európai tanulmányutra indult. Megfordult Párizsban is, ahol a nagy francia mesterek műveivel ismerkedett meg. Franciaországból áthajózott a Közel-Keletre; bejárta Egyiptomot, járt Jeruzsálemben, végig barangolta Jordániát és Szíriát, majd Görögország klasszikus művészetét tanulmányozta. Erről az utjáról gazdag festői motívumokkal tért haza. Ekkor festette a jeruzsálemi "Panaszfal"-at, a "Sétakocsizás Athénben..."-t és a "Görög színház"-at. Ezután ismét visszatért a Közel-Keletre, Libanonba. Ott készítette művészetének legpregnánsabb, bus-komor víziókkal terhes képeit: a "Magányos cédrus"-t, a "Zarándoklás a cédrushoz Libanonban"-t és a "Mária kutja"-t. 1908-ban Budapesten mutatta be őket, ugyszólván minden visszhang nélkül. A közönség és a kritika közönyét előadásokkal és röpiratokkal próbálta megtörni, de nem sok sikerrel. Művészi nagyságát csak a második világháború után ismerték föl, nem idehaza, hanem külföldön: Párizsban és Brüsszelben. Magyarországon csak az 1958-as brüsszeli viláckiállításán aratott siker hozta meg számára a méltó megbecsülést.

H.T. 1969. 11. n.